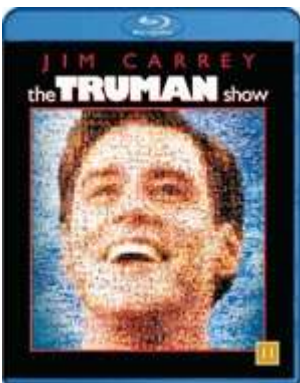

THE TRUMAN SHOW

AF JACOB KROGSØE · 13. AUGUST 2025 · 5 MINUTTERS LÆSETID

Hvad er virkeligt? Og kan man genskabe virkeligheden i et medieskabt samfund? Mesterværk fra 1998 der bare bliver bedre og bedre med årene.

I det lille hyggelige øsamfund, Seahaven Island, bor Truman Burbank. Han har en skøn kone og et godt job. Truman drømmer sig ofte væk, men samtidig tør han ikke forlade øen; han er bange for vand!

Men så begynder der at komme små krusninger på overfladen i det ellers perfekte samfund, hvor alle smiler, hvor alle er kunstigt søde, og hvor alt ligner noget fra en TV-serie fra 1950'erne, selvom vi er i 1990'erne!

Det viser sig, at Truman ikke er helt normal. Eller jo, det er han, men Trumans liv er alt andet end normalt! Efter en masse sjove optrin, triste optrin, flere krusninger på overfladen og klip ud til den rigtige verden, sker der noget efter 61 minutter, hvor selve konceptet bag Trumans verden forklares, og det gøres på denne måde:

“1.7 billion were there for his birth. 220 countries tuned in for his first step. The world stood still for that stolen kiss. And as he grew, so did the technology. An entire human life recorded on an intricate network of hidden cameras, and broadcast live and unedited, 24 hours a day, 7 days a week, to an audience around the globe. Coming to you now from Seahaven Island, enclosed in the largest studio ever constructed, and along with the Great Wall of China one of only two man-made structures visible from space, now in its 30th great year... It's The Truman Show!”

Det er ret fremragende eksekveret, at denne afsløring, denne beskrivelse af filmens kerne, selve konceptet, først kommer så sent – filmen har en spilletid på bare 103 minutter.

TRUMANS VÆKKELSE

Herefter tager filmen en drejning, hvor det kommer til at handle om “Trumans vækkelse”, altså dér, hvor det går op for den stakkels fyr, at han “bare” lever i et stort realityshow!

At man bruger så lang tid med Truman, og kommer ind under huden på både ham og samfundet, længe før, det store plot folder sig ud, er ekstremt godt manuskriptarbejde. Og modigt.

For det havde nok været nemmere at fortælle det på anden måde, med en beskrivelse af samfundet og hele mediedelen, før selve delen med Truman. Men som filmen præsenteres nu, holdes tilpas meget i skyggerne til, at man som tilskuer er konstant nysgerrig.

I 1998 var reality-TV stadigvæk i sin spæde ungdom. Ja, der havde været tidligere eksempler igennem TV-historien, men slet ikke så udtalt og i et så massivt omfang, som vi så fra slutningen af 1990'erne og frem til i dag.

Og det gør bare **The Truman Show** endnu mere imponerende, da man ser elementer her, som blev hverdagskost i TV-verdenen i årene, der fulgte.

Også i forhold til dyrkelsen af TV-personligheder, som ikke kan andet end at, ja, være TV-personligheder. Almindelige mennesker udstilles på den mere opfindsomme måde end den anden og vi, TV-seerne, sluger det råt.

DEN LEDE FAR

Filmens store antagonist, den store skaber og faderfigur Christof, siger følgende om programmet, da han interviewes:

“We’ve become bored with watching actors give us phony emotions. We are tired of pyrotechnics and special effects. While the world he inhabits is, in some respects, counterfeit, there’s nothing fake about Truman himself. No scripts, no cue cards. It isn’t always Shakespeare, but it’s genuine. It’s a life.”

Altså et liv som Christof og TV-folkene skaber for den intetanende Truman! Er det ægte, kan man spørge sig selv om, når man sidder og sluger både filmen og de mange reality-shows? Er det virkelig ægte mennesker?

Det har Christof også en kommentar til:

“We accept the reality of the world with which we’re presented. It’s as simple as that.”

Det kan fremstå som lommefilosofi. Hvilket det også er, men i filmens kontekst, og når man ser det moderne mediebillede, og ikke mindst de sociale medier, som ikke havde set dagens lys (hvis man fraregner læserbreve) før **The Truman Show**, så rammer det plet. Spot on. På det at være menneske. I vores tidsalder.

Filmens instruktør Peter Weir (f. 1944) er en ganske, ganske imponerende filmskaber. Fra det gådefulde og krævende mesterværk **Picnic at Hanging Rock** (1975) til den ekstremt effektive og stemningsmættede thriller **Witness** (1986) og videre til kostskoledramaet **Dead Poets Society** (1989) og det episke maritime drama **Master and Commander: The Far Side of the World** (2003) og flere andre vigtige film.

Weir mestrer mange genrer, både det smalle og mainstream, Weir er en mester.

SKABEREN OG SKABNINGEN

The Truman Show er da også en mesters værk OG et mesterværk. En film der bare bliver bedre og bedre, som årene går. Da jeg så den første gang, var jeg undervældet: Var det bare det?

Jeg ville gerne have mere, ville gerne se, hvad der skete med Truman og andre, og det er her, filmen nok er mest genial: Den viser os netop ikke det hele, den leger netop med vores trang til at alt skal give mening, at der skal være en begyndelse, en midte og en slutning, at det hele skal forløses.

Men filmen stopper jo faktisk lige dér, hvor Trumans ægte rejse som menneske skal til at begynde.

Det er en film, jeg kan nyde med ungerne; det er en film, der får mig til at grine; det er en film, hvor jeg altid er imponeret over det arbejde, der er blevet lagt i alle de detaljer, der er en del af Trumans liv.

I filmen ser vi kun overfladen; den giver mig lyst til at tænke, til at stoppe og kigge ind i den butik og se ind til naboen. I sin essens er **The Truman Show** en skøn illusion, og jeg ser nye ting, hver eneste gang jeg ser den.

TV-folkene forsøger at kontrollere alt ned til mindste detalje, hvilket filmskabere jo også gør. Det handler om at kontrollere sit værk eller, som i dette tilfælde, sin skabning.

I filmen er Trumans verden skildret som en idealiseret udgave af 1950'ernes USA; et sted TV-seerne elsker, et sted de kan drømme sig til og netop kun et sted, der lever i nostalgis verden.

Men den verden, nostalgis verden, er Trumans verden. En løgnagtig verden. Men er det en løgn, hvis man ikke ved, at nogen lyver for en?

EN ANDEN VIRKELIGHED

The Truman Show tilhører det stærke kuld af sene 90'er-film, hvor virkeligheden og virkelighedsopfattelsen blev udfordret.

Film som **The Matrix** (1999), **Pleasantville** (1998), **eXistenZ** (1999), **Dark City** og **The Thirteenth Floor** (1999).

Det er film, der leger men de forskellige genrer. Der er både satire, gys, science fiction, action og drama. I **The Truman Show** er det en skøn blanding af science fiction (hele Trumans verden), humor (Jim Carrey, når han er bedst, og skarp satire over vores samfund) og menneskeligt drama. Wow.

Og det var jo ikke kun i slutningen af 1990'erne, at denne simulerede virkelighed (ofte i flere lag) var et vigtigt greb i fiktionen.

Tænk blot på film som **Westworld** (1973), **Tron** (1982), **Total Recall** (1990), **The Village** (2004, ja den version er ret speciel i forhold den simulerede virkelighed), **Surrogates** (2009), **Inception** (2010), **Ready Player One** (2018), **Free Guy** (2021) og mange andre.

Nogle gange er det gennem drømme, computerspil eller skjulte samfund. Andre gange er det cyborgs, computere eller anden teknologi. Nogle gange er det fantasy-elementerne, der er bærende, andre gange videnskaben, og ellers befinder vi os i et krydsfelt.

I **The Truman Show** er det den verden, der skabes for Truman, der kapsler ham inde, så vi andre kan følge med i hans liv; et liv der i sin essens ikke er ægte for andre end Truman selv.

EN MESTERS VÆRK

I en medieret virkelighed er det oplagt med den slags film. For hvad er virkeligheden rent faktisk for en størrelse?

Når medierne eksempelvis skildrer “virkeligheden”, er det jo gennem deres vinklede udgave af virkeligheden.

I **The Truman Show** diskuterer alle mennesker programmet og medierne analyser det, så alle kan være med. Vi kigger på den lille mand, den ægte mand, Truman, som i virkeligheden “bare” er hovedrollen i et TV-show.

Det er fremragende. En moderne klassiker der bliver bedre og mere relevant, som årene går. En mesters værk. Tak for den, Peter Weir og alle de andre folk bag filmen.

Og så får Truman ellers lige det sidste ord:

“Good morning, oh and in case I don’t see ya, good afternoon, good evening, and good night!”

Titel: The Truman Show

Instruktør: Peter Weir

Manuskript: Andrew Niccol

Cast: Truman (Jim Carrey), Laura Linney (Meryl), Noah Emmerich (Marlon), Ed Harris (Christof)

Foto: Peter Biziou

Klip: William Anderson, Lee Smith

Musik: Burkhard Dallwitz

Spilletid: 103 minutter

Aspect ratio: 2.39:1

Sprog: Engelsk

Produktionsland, år: USA, 1998

Anmeldt i nr. 237 | [13/08/2025](#)

Jacob Krogsøe. Medstifter af Planet Pulp. Redaktør. Bosiddende i Århus, hvorfra han har færdiggjort sit studie på Film- og Medievidenskab på KUA. Har desuden taget tillægsuddannelsen på Journalisthøjskolen, og startede den 1. oktober 2011 som mediebibliotekar på Randers Bibliotek. Er født på Fyn og opvokset i Sønderjylland. Har altid haft en stor passion for film, helt tilbage fra da han så film i sine bedsteforældres biograf i Hesselager.
Maltin's Film Guide [..]